

Framtidens minnesplats – Östra kyrkogården i Malmö

designtävling för studenter 2021

SKKF

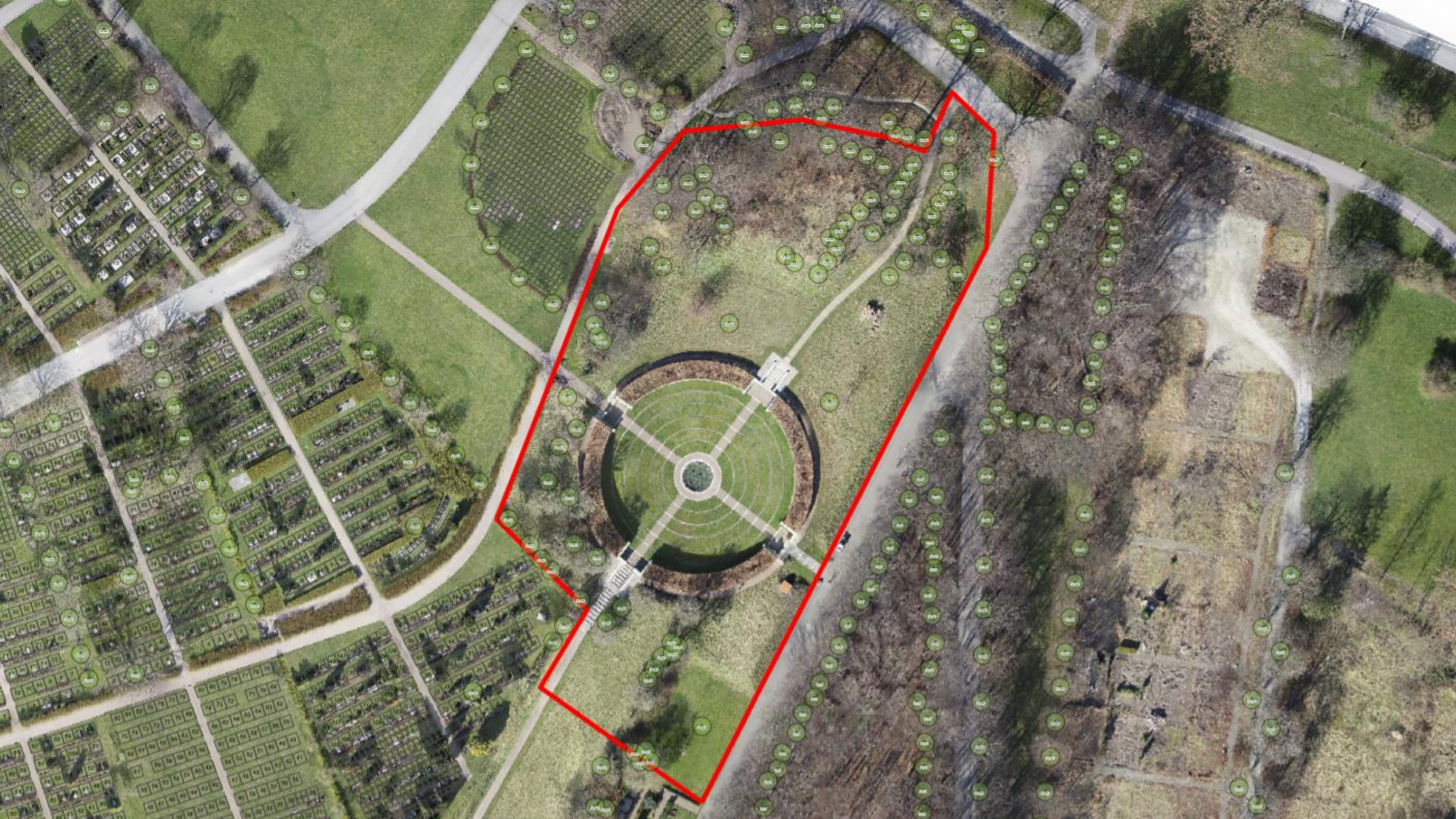

hur begravnings-
platsen kan
behålla och
utveckla sin
funktion som
mötes- och
minnesplats för
efterlevande

Jury

- Patrik Olsson, SLU
- Monica Sandberg, Landskapsgruppen AB
- Ingrid Petersson, Svenska kyrkan i Malmö
- Kurt Johansson, Sveriges Stenindustriförbund
- Ronny Holm, SKKF
- Harald Klein, Tankesmedjan Movium vid SLU

Projektledare för tävlingen:

- Parvin Mazandarani, Tankesmedjan Movium vid SLU

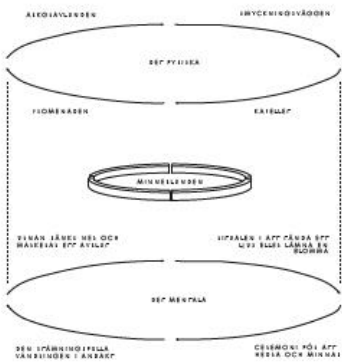

RESERVET KAPELLET Utomhuskapellet är utfört i solid betong. Kapellens karaktäristiska öppningar skapar ett enhetligt skuggspel under dagen. Den centrala placeringen skapar en växel mellan ljus och skugga. Kapellens takläggning är ljus. Inuti är kapellet vitt och öppningar belyser den skulpturala väggarna i nord-sydlig riktning. De stora kapellet inte används för ceremonier vilket innebär att bänkarna för att sitta under taket. Det centrala rummet är inspirerat av den bafnliga Kirkeslunden och Lewarents tankar om ett specifikt rum där känslan av gemenskap råder. Karaktären ses tydligt till väggarna i bild. Vy mot sydost.

LOOP

a structure or process, the end which is connected to the beginning

PRINCIPSEKTION KAPELLET Dörren till och sammansatta i kapellet skapar ett öppningsspel som är inspirerat av Lewarents sätt att jobba med konstnärliga i bland annat arkitektur i Stockholm. Detta skapar förutom en luftig och överskådlig struktur, skapar tydliga uttryck och förståelse för uttrycket. Skuggspelet som bildas av väggar och öppningar är också en tydlig referens till Lewarents sätt att jobba med ljus och mörker.

Upplevelsen genom det fysiska kroppen och det mentala: perceptionen är utgångspunkten i förslaget LOOP och utgör kärnan i hur platsens form element utformats och samspelar med varandra. Rum som i form av byggda strukturer och landskap hjälper till i sorgeprocessen. Ett slut är kopplat till en början. En loop. En helhet.

Stigurd Lewarentz använde Isen och dess utformning som en grundidé när han gestaltade Östra kyrkogården 1921. Att utgå från landskapet och platsens förutsättningar var återkommande i Lewarents förhållningssätt till arkitektur. Detta i samband av upplevelser kopplat till det fysiska som exempelvis i skulpturer. Dessa upplevelser kopplas till människans mentala process, exempelvis rörelsen i landskapet och hur detta påverkar sorgeprocesserna. På så sätt satta Lewarentz individen och de olika faser i sorgen i ett rummet i förväg. Lewarentz brukar använda material med lång hållbarhet och kvalitet på grund av en avskalad enhetlighet i rum där materialen är råa för känslornas chans att ta större plats. På så sätt går det att sammanfatta Lewarentz förhållningssätt till arkitektur som ett helhetsgrepp över den fysiska miljöns utformning, med människans transformation i fokus.

Platsens funktion för sorg och kontemplation utvecklas. Likt Lewarentz förhållningssätt till platsen och arkitekturen så sätts bänkarnas sorgeprocess i fokus. Genom förslagets form element: Minneslunden, Kapellet, Promenaden, Askgravlunden och Smyckningsväggen ska platsen fungera som en helhet. Dessa fysiska element överläts till ett antal steg i den mentala sorgeprocessen. Alla dessa steg ska korrelera med de fysiska handlingarna som utgör begravningsprocessen, från ceremonin till smyckning. Platsen binds ihop av vegetationen som samtidigt bidrar till att stärka upplevelsen av en naturlig omgivning. Målet är att dessa element ska hålla platsen levande och befolkad även i framtiden, vilket kan ses som en förutsättning för att bvara det bafnliga kulturarvet.

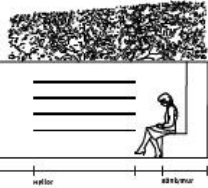
ILLUSTRATIONSPLAN SKALAT 1:500

MINNESLUNDEN
Den bafnliga minneslunden hanteras varsamt i förslaget. Möblering med bänkar och ljusbjälare utformas enhetligt och i samklang med Lewarents ursprungliga design. Minneslundens smyckningsplats har i förslaget gjorts tillgänglig på ett subtilt sätt, både för att respektera arvet från Lewarentz men också de med behov av en mer tillgänglig smyckningsplats. Lewarentz minneslund inbäddad i Isen, utgör hela området mittpunkt. Härifrån syns både kapellet och smyckningsväggen.

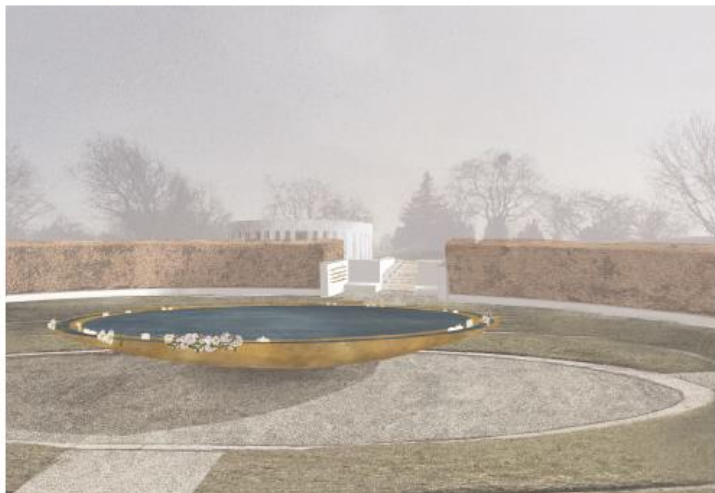
KAPELLET OCH PROMENADEN
Kapellet utvecklar platsen med tanke på ett samtidigt behov av att hålla begravnings- och minnesceremonier utomhus. Genom placering och materialval ger kapellet med askgravlunden och smyckningsväggen. Kapellet är placerat uppe på Isen inbäddat mellan ett antal bafnliga hagtorstråd på kanten mellan Lewarentz minneslund och horisonten. Det är en öppen struktur som ändå ska kunna erbjuda avskildhet.

Bänkarnas placering mot varandra skänker en känsla av gemenskap under ceremonin, att sorgen är något som vi tar oss igenom tillsammans. Vid sidan av ångsynen står katekalken vilket gör att de närmast anhöriga kan sitta nära varandra om så önskas. Precis som katekalken är de närmast anhöriga bänkarna placerade under tak vilket gör att kapellet kan användas året om oavsett väder. Önskas avskildhet finns plats att sitta bakom bänkarna under ceremonin.

Elementet kallat Promenaden utgörs av två nya gångvägar som komplement till de redan bafnliga i stenmjöl, vilka öppnar upp för möjligheten att tillsammans vandra genom landskapet mot askgravlunden där gravsättning äger rum. En spegling av den ökade efterfrågan av att begravnings- och minnesceremonier direkt efterföljs av en gravsättning. Promenaden mellan dessa händelser är speciell, något särskilt händer just då och beskrivs som en stämning full av känsla av andakt. Sällskapet upplever något speciellt tillsammans och vid gravsättningen markeras ett slut, som de anhöriga sedan kan ta avstamp i och gå vidare ifrån.

SEKTION NEDRE Istället för att placeras i ett rum som ett rum i sig själv, utan integreras i den bafnliga miljö för att inte kontrastera med omgivningens helhet och spegla uttrycket i den. Istället för att placeras i ett rum som ett rum i sig själv, utan integreras i den bafnliga miljö för att inte kontrastera med omgivningens helhet och spegla uttrycket i den. Istället för att placeras i ett rum som ett rum i sig själv, utan integreras i den bafnliga miljö för att inte kontrastera med omgivningens helhet och spegla uttrycket i den.

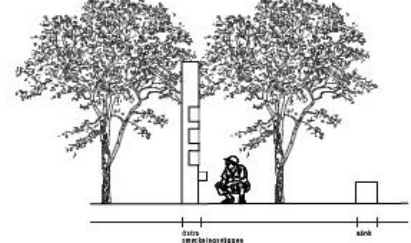

PERSPJEKT MINNESLUNDEN Minneslundens smyckningsplats lyfts upp till en höjdförändrad vattenbassin i bron (6 m i diameter). På så sätt kan ljus och blommor placeras på en mer bekväm höjd. En färdig, nedskärp av bänk i väntan, är till för gravlunden. Inskat lägen och bänkar är ljusa städer upp över vattenytan och skänker ett behagligt sken som belyser i väntan. Blommor stöds ned i väntan mellan skåpan bänk och skåpan för ljus. Bänkarna integrerade i rummet samt bänkar för ljus och bänk i bild. Uppå på Isen står kapellet. Vy mot väster.

ASKGRAVLUNDEN OCH SMYCKNINGSVÄGGEN

Den bafnliga kullen i området norr om del blir gravsättningssyta för aska. Askgravlundens vegetation utgörs, utöver de bevarade träden, av äng vilket skapar en naturlig inramning på platsen. Detta speglas även i resterade del av området, där den enkla och naturliga karaktären behålls. Vilket speglar en efterfrågan och ett behov som finns idag. I sin helhet skapas en behaglig kontrast till de mer strikta byggda elementen i kalksten. Om det finns en önskan om att gravsättas i en naturlig miljö samtidigt som de anhöriga ska kunna ha en specifik plats att gå till, för att smycka och minnas, ska Askgravlunden på Östra kyrkogården vara ett alternativ.

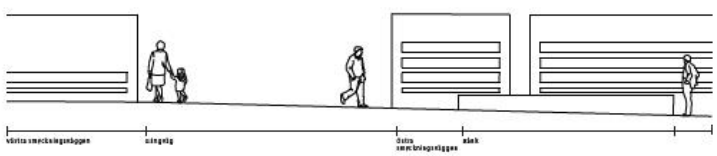
Vid smyckningsväggen sluter de anhöriga kretsen genom en personlig utvald blommor limmas, ett ljusständ, ett fotografi, en dikt eller en betydelsefull symbol läggs på plats. Samtidigt tar den fortgående sorgeprocessen vid och platsen utgör ett fysiskt och mentalt rum att återkomma till, likt en loop, om och om igen.

SEKTION ÖSTRA SMYCKNINGSVÄGGEN Här finns tre möbler för ljus och personlig utvald blommor kan utvalda värdnaderna i bron. Här kan blommor placeras som prickar från den omkringliggande ängen.

PERSPJEKT SMYCKNINGSVÄGGEN Smyckningsväggen sköts in i kullen som ett askgravlund och där gravsättningen äger rum. Detta kommer från en postikt tankar om att de anhöriga kommer stanna på den aska för att stanna. Smyckningsväggen har plats för namnbrädder i bron samt möbler under ett plat för personlig smyckning i form av exempelvis minnesföremål och ljus. En väntande bänk i väntan för ljus. Smyckningsväggen sköts in i kullen som ett askgravlund och där gravsättningen äger rum. Detta kommer från en postikt tankar om att de anhöriga kommer stanna på den aska för att stanna. Smyckningsväggen har plats för namnbrädder i bron samt möbler under ett plat för personlig smyckning i form av exempelvis minnesföremål och ljus. En väntande bänk i väntan för ljus. Smyckningsväggen sköts in i kullen som ett askgravlund och där gravsättningen äger rum. Detta kommer från en postikt tankar om att de anhöriga kommer stanna på den aska för att stanna.

SEKTION SMYCKNINGSVÄGGEN Gångvägen delar smyckningsväggen i två. Mellanrummet som skapas leder med ljus och möbler samtidigt som syn stråmar ik och upplevs som mer kontrollerad. Den västra smyckningsväggen som är ansluten till askgravlunden är använd för smyckning till de gravarna i askgravlunden. För de som söker en behaglig och mer i begärd på platsen finns det på den bafnliga sidan av gångvägen en smyckningsvägg framför askgravlunden. Här har plats för smyckning av ljus, blommor och personliga föremål. Smyckningsväggen fungerar också som ett komplement till smyckning med ljus under själva Isen. En uppått mot bänk gör det möjligt att minnas eller ljusa på platsen både väntande och i en mening med ljuset varje dag av Isen. Detta stöd är även placering för att skåpa av ljus och ljus från de stora bänkarna norr och söder om begravningsplatserna.

+LUND

»En enda sak är säker och det är livets gång, att allting vänder åter och allting börjar om.«

Sigurd Lewerentz var en mästare. Hans säregna stil har satt ett stort avtryck på arkitekturhistorien, inte bara i Sverige, utan även internationellt. Med stor känslighet för tidsandans rastlösa växlingar befann sig hans formspråk i ständig rörelse, ensträvt strävande mot nya mål. Lewerentz livsverk, Östra kyrkogården i Malmö, är en kronologisk skildring av 1900-talets arkitektoniska stilar: Avskalad klassicism i minneslundan och S:ta Birgittas kapell, krematoriets renodlade funktionalism, tvillingkapellens 40-talsstil, och blomsterkioskens råa brutalism.

I vårt förslag vill vi ge liv åt en ny cykel på denna tidslinje. Denna cykel tar sin början allra längst bak i kronologin, redan innan arkitektens epoker, nämligen i naturen. I vår sekulära nutid är kontakten med naturen samtidigt ett vanligt sätt att återkoppla till vår andliga sida, vilket kommer till uttryck i +Lund, där den öppna cirkeln möts av skogen.

KONTRAST

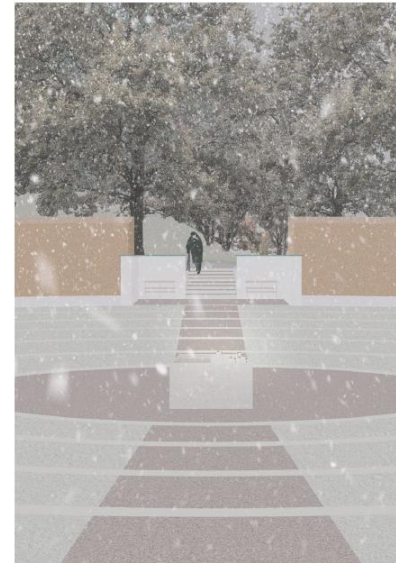
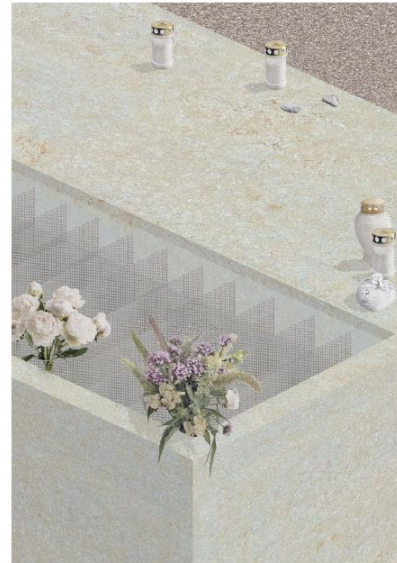
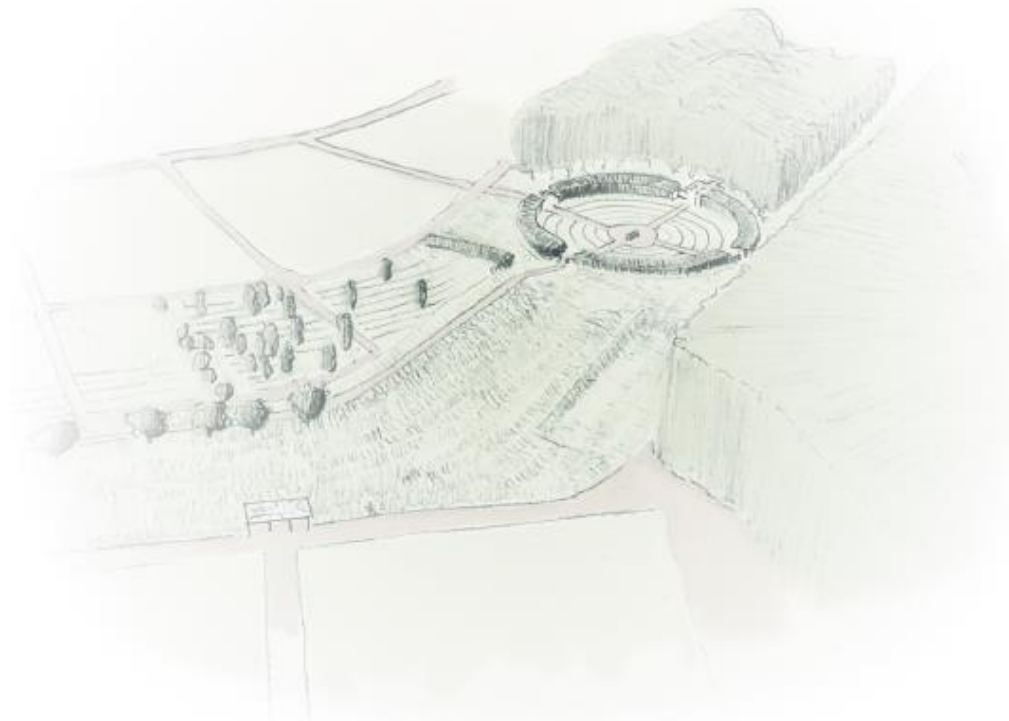
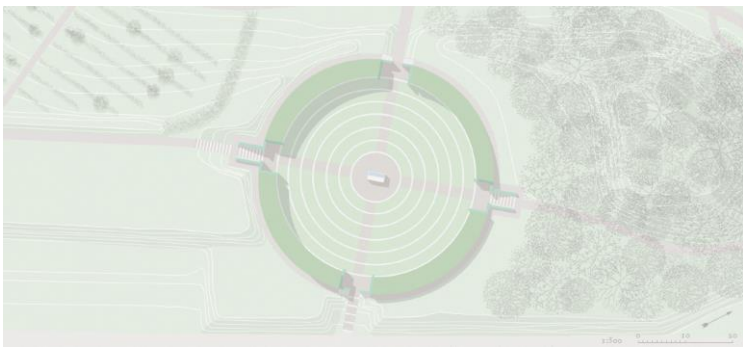
Lewerentz segrande tävlingsförslag för Östra kyrkogården, Ås, hade som utgångspunkt att ta tillvara på områdets naturliga topografi. Den långa åsen delar kyrkogården i två delar: strikt geometri åt ena hållet och fria former åt det andra. Åsen själv är sparsamt bevuxen och mycket stram.

+Lund präglas av samma dualism. Åt kullen till får minneslundan stadga av skånsk lövsök där ett rikt fåltskikt av sippor, nunnecört och skogsbingel blommar under ekar, bokträd och hasselbuskar. I sydväst renas åsen, i skarp kontrast, helt ren från vegetation. På så vis fullföljs Lewerentz ursprungliga vision, där ceremoniplatsens cirkelform tydligt framträder ur den kala åsen, med stöd av träd i norr och öster. Samtidigt blir den nya skogen mycket mer än ett stöd åt minneslundan — det blir en plats i sin egen rätt där anhöriga kan finna tröst i naturen.

VESTAL — ASKET

Minneslundans nya smykningsplats är ett altare i kalksten. I cirkelns mitt vill vi samla både ljus och blommor. Buketter går att sätta i den vattenfyllda bassängen, och på den plana ytan bredvid finns plats för ljus och andra smykningsföremål som kan vara till hjälp i sorgearbetet. Altarets storlek på 1,8 x 3,6 x 0,9 meter skapar en intim plats att samlas kring och återknyter till den ursprungliga ceremoniplatsen. Tack vare sin höjd blir altaret lätt för alla att använda, oavsett rörelseförmåga.

I de fyra vestibulerna återställs väggarna till sin ursprungliga, rena utformning; allt fokus riktas mot mitten. Johannes Norlanders gracila bänkar i trä och aluminium ger varje nisch ett luftigt intryck, och de liknar dessutom en av Lewerentz egna stolar. Nya ledstänger i matchande stil ger hela minneslundan en sammanhållen estetik som låter enkelheten i cirkeln, och kontrasten mellan åsen och skogen, tala.

MINNESRO

Minneslunden - inklädd i Hohögåsen. En plats som är stilig och stark men samtidigt mjuk och välkomnande. Platsens starka formspråk omfamnar besökaren och förmedlar en respektgivande känsla, som att stå i ett sakligt rum, man utan några tydliga symboler. Det är snarare kontrasterna som åstadkommer känslan, det starka och kraftfulla i kombination med det svajande gröna som omgärdar rummet och skapar dess yttre väggar.

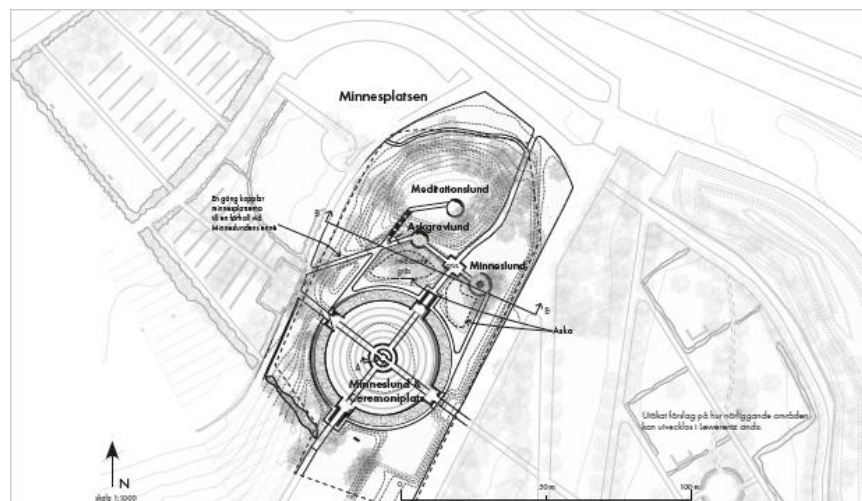
Motto

Förslaget Minnesro tar avstamp i att skapa platser för Minnesro men också platser för möten, ritualer och ceremonier. Minneslunden blir en del av det större sammanhanget, en del av den minnesplats som sträcker sig utanför minneslundens strikt klippta bakkäck. Minneslunden förblir platsens centrum men området utvidgas och genom utformningen skapas möjligheten att fylla fler behov och skapa nya rum som är mindre och av mer informell karaktär.

Ett förslag i Sigurd Lewerentz anda

Lewerentz arkitektur, såväl landskap som byggnadsverk, präglas av enkelhet och direktitet i uttrycket, ett uttryck som bottnar i arkitekturens tydliga formspråk och stora drag. Samtidigt som estetiken är sparsmakad och saklig är den även nyskapande och unik med integrerade detaljlösningar och väl avvägda materialval.

I förslaget tar formspråket fasta vid Lewerentz tydlighet och enkelhet, med den konsekventa cirkeln och de raka linjerna. De tillägg som görs till platsen är alla sparsmakade i den mån att elementen fyller flera funktioner - så som nyskapande, avskärmande, uttrycksfulla och med integrerade lösningar för bänkar, ljus och andra föremål. Förslaget syftar till att behålla platsens sakrala upplevelse och skulpturala landskapsformer genom att i Lewerentz anda kila in släppen i landskapet, arbeta med nivåskillnaderna och ta fasta på kontrasterna.

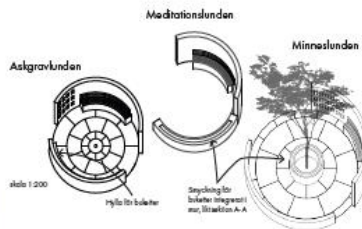
Rum för stillhet - Askgravlunden, meditationslund & minneslunden
De nya platserna utanför minneslunden är alla baserade på det cirkelformade, omfattande rummet, rummet i klippor Ölandskalksten och med möjlighet för besökaren att vända ljust, lämna bänket och andra mindre föremål. Med en skyddande mur i ryggen dämpas ljudet från Sällensrövdagen. Platserna kompletterar minneslunden med avskilda, mindre rum av mer informell karaktär. Här finns utrymme för andra kollektiva granskning så som askgravlunden men även en meditationslund som för en enklare utformning och erbjuder utblick över området.

- 1, 2: centrumunkten och runt till de klippiga gräs, kalksten och gräs.
- 3, 4, 5: Kalksten i olika former, bänktage och nya tegel (3), hyllad kalksten (4) samt klippor med kalksten (5).
- 6: De integrerade bänkarna för utrymme.
- 7, 8: i kontrast till den klippiga naturen minneslunden för grått utseende från utställ och ljuskompletterar den bänktage utrymme.

Centrumunkten Mellanrummet - Minneslund & Ceremoniplats
Minneslundens centrumpunkt utgörs av två halvskalkformade block i polerad diabas. I blocken finns en infälld hylla för blomstermyrking på lättillgänglig höjd och på blockens yta en vattenpang som avblirder himlen. Det kvadratiske formade rummet i centrum refererar till platsens tidigare funktion som ceremoniplats. Utformningen syftar till att ge möjlighet för utomhusceremonier med de omgivande murarna som bänkar. Bänkarna används som smyckningsplats för väntans högtider då behovet av vasor ökar vid bland annat allhelgona och jul.

Material

Materialen är viktiga i utformningen, inte minst för att kvaliteten bör leva upp till Lewerentz materialval. I minneslunden adderas en kontrasterande centrumpunkt i svart diabas och utanför minneslunden dominerar de byggda elementen av grå Ölandskalksten i olika strukturer, vilket kopplar en till de bänktage materialen.

skala B-B, skala 1:250

Genom att kila in platserna i landskapet, arbeta med olika nivåer och låga formspråk vara tydligt tar förslaget fasta på Lewerentz anda.

vy B: Rum för stillhet

Framtidens minnesplats – Östra kyrkogården i Malmö

designtävling för studenter 2021

SKKF

